

mesto refleksije

spomenik
slovenske
osamosvojitve
v ljubljani

> pogled z zahoda

Država je unija, družbena pogodba o združitvi ljudi z enakimi vrednotami. Država je medsebojno spoštovanje, sodelovanje in solidarnost. Zato smo spomenik slovenske osamosvojitve zasnovali kot odsev naše družbe in države. Odsev do sedaj prehojene poti, naših dosežkov in refleksije vsakega posameznika.

Spomenik je zasnovan kot dvodelna kompozicija. Zgornji del, ki je v neposrednem dialogu s trgom, je skoraj neopazen, reflektivni objekt, ki se integrira v tkivo mesta in v kolektivni spomin. Spodnji del pa je trden, masiven, monoliten. To je temelj, podstavek, na katerem gradimo svojo prihodnost. Notranjost spomenika je zasnovana kot intimni prostor doživetja, kjer se obiskovalec sooči z odsevom svoje lastne podobe, hkrati pa občuti svojo vlogo v širši skupnosti. Zasnova poudarja materialno poetičnost, igro svetlobe in nenehno gibanje vode ter prostor, ki nagovarja um, čustva in narodno identiteto.

TIPOGRAFSKA OPREMA NA SPOMENIKU

ARHITEKTURNA ZASNOVA

Dvodelna kompozicija je odgovor na specifičnost topografij lokacije. V izrazu prepleta zgodovinski spomin in vizijo prihodnosti, materialnost in prostor, zunanje in notranje doživetje. Specifika lokacije narekuje velikost in členjenost spomenika. Zasnovan je kot masiven temelj, temelj države, ki smo si ga postavili ob osamosvojitvi pred več kot tridesetimi leti na istem mestu. S simbolno gesto dviga zastave smo prvič v zgodovini stopili na pot samostojne države. Del spomenika predstavlja tudi 24 metrov visok zastavni drog, ki ohranja obstoječo uporabo prostora ob državnih proslavah.

ZUNANJOST

Kamen simbolično predstavlja trdnost in kontinuiteto – temelje, iz katerih je izšla samostojna Republika Slovenija. Spodnji del spomenika je umeščen etažo nižje od nivoja trga. Ta umestitev ustvarja subtilno igro med spomenikom in mestnim kontekstom: je monoliten, kot tiha prisotnost zgodovine, medtem ko notranjost razkriva bogato simboliko države in intimno doživetje posameznika. Spodnji del spomenika, obložen s ploščami pohorskega tonalita, se neposredno navezuje na tradicijo in arhitekturno dediščino Ljubljane, s posebnim poklonom Edvardu Ravnikarju in njegovi ideji Trga republike.

Na temelj nalega zrcalni volumen iz nerjavnega jekla, ki projecira svojo okolico, zgradbo parlamenta in ljudi, ki se zbirajo pred njim. Kovina z visokim sijajem deluje kot zrcalo, ki odseva okolico in obiskovalca in s tem simbolizira prihodnost – odprtost, dinamiko in odsev kolektivne zavesti. Preko te površine se preliva voda – nenehno gibanje, premikanje, opomin na miljivost in konstantnost sprememb. Slišno in zaznavno prelivanje vode čez površino jekla je subtilna reminiscenca na prvotno Ravnikarjevo idejo fontane, ki žal ni bila nikoli realizirana. Zrcalna površina zgornjega dela tako postane metafora naroda: odseva njegovo pluralnost, zgodovino in sedanjost, hkrati pa obiskovalca vpeljuje v dialog s skupnostjo. Predstavlja našo sedanjost in ponuja perspektivo prihodnosti, za katero je nujno potreben dialog in samorefleksija.

NOTRANJOST

Notranji prostor spomenika je stožčaste oblike in je usmerjen proti nebu. Ta geometrijska redukcija in fokus na svetlobo omogočata vizualno povezavo z zastavo nad spomenikom, hkrati pa ustvarjata meditativno izkušnjo – prostor, ki je posvečen, introspektiven, kjer čas postane nerelevanten in kjer obiskovalec zazna kontinuum zgodovine in sanj. Oblika prostora in odprtost proti nebu odstirata pomen odnosa med posameznikom in njegovo okolico – tistim, kar je onkraj njega.

Notranji ovoj predstavlja umetniška instalacija, sestavljena iz kosov slovenskega kamna, pridobljenega iz različnih regij slovenske države. Reliefna struktura skupaj s svetlobnimi učinki ustvarja subtilno igro senc, ki s svojo materialnostjo poudarjajo povezanost in raznolikost slovenskega prostora ter omogoča čustveno doživetje, ki je tako vizualno, taktilno in zvočno.

Na dnu stožca se nahaja plitka poglobitev tlaka z zapisom “Danes so dovoljene sanje. Jutri je nov dan,” citatom prvega predsednika Republike Slovenije, Milana Kučana, ob osamosvojitvi. Talni vodni motiv s prelivanjem vode iz zunanosti v notranjost tvori zrcalno površino, v kateri se odsevajo zvezde, nebo in viharjoča slovenska zastava. Voda, ki iz zgornjega dela ponikne v medprostor konstrukcije, dodaja dimenzijo zvoka, ki prežema notranjost in ustvarja prostor odmika od trenutnosti sveta. Prostoru daje komponento brezčasnosti.

KONCEPT

LOKACIJA

Osrednji trg države zaznamujeta predvsem močen kontrast med uporabljenimi merili volumnov in izrazita višinska členjenost prostora.

KAMEN

Kamniti podstavek, umaknjen pod nivo trga je neposredna interpretacija temelja, obloga iz tonalita pa nadaljuje materialno poetiko prostora.

JEKLO

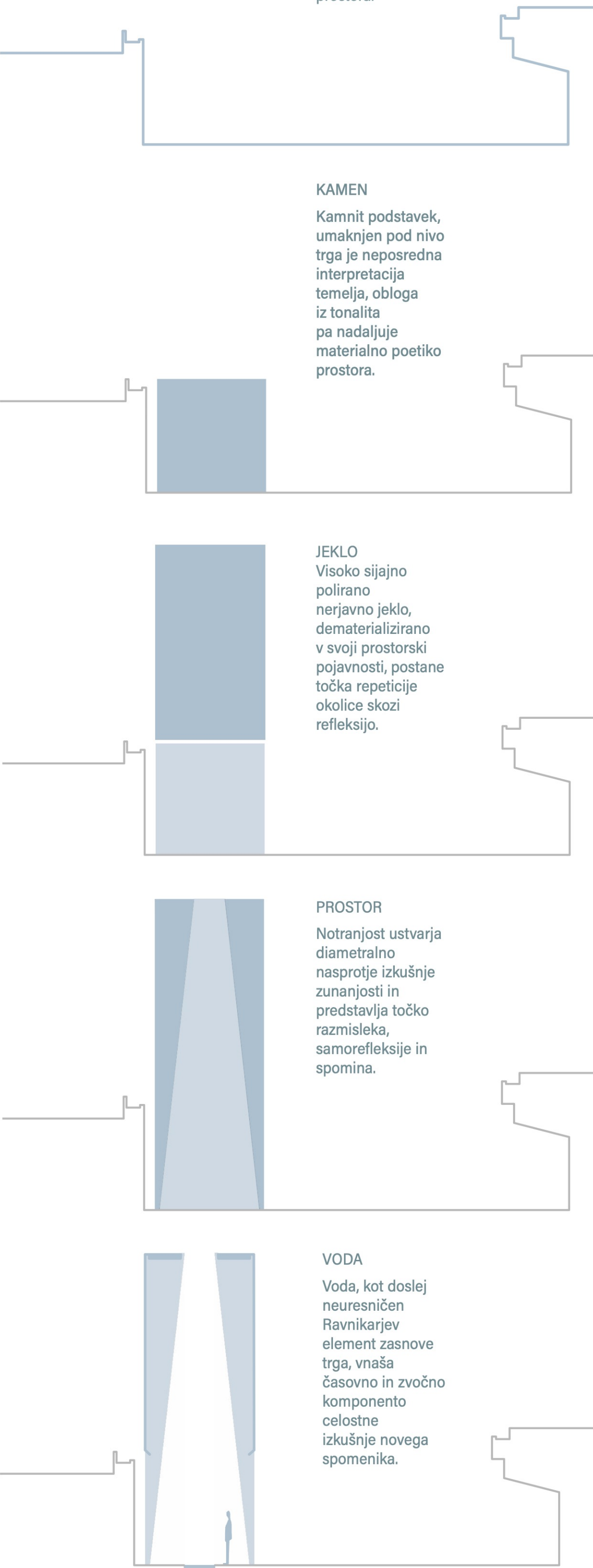
Visoko sijajno polirano nerjavno jeklo, dematerializirano v svoji prostorski pojavnosti, postane točka repeticije okolice skozi refleksijo.

PROSTOR

Notranjost ustvarja diametralno nasprotje izkušnje zunanosti in predstavlja točko razmisleka, samorefleksije in spomina.

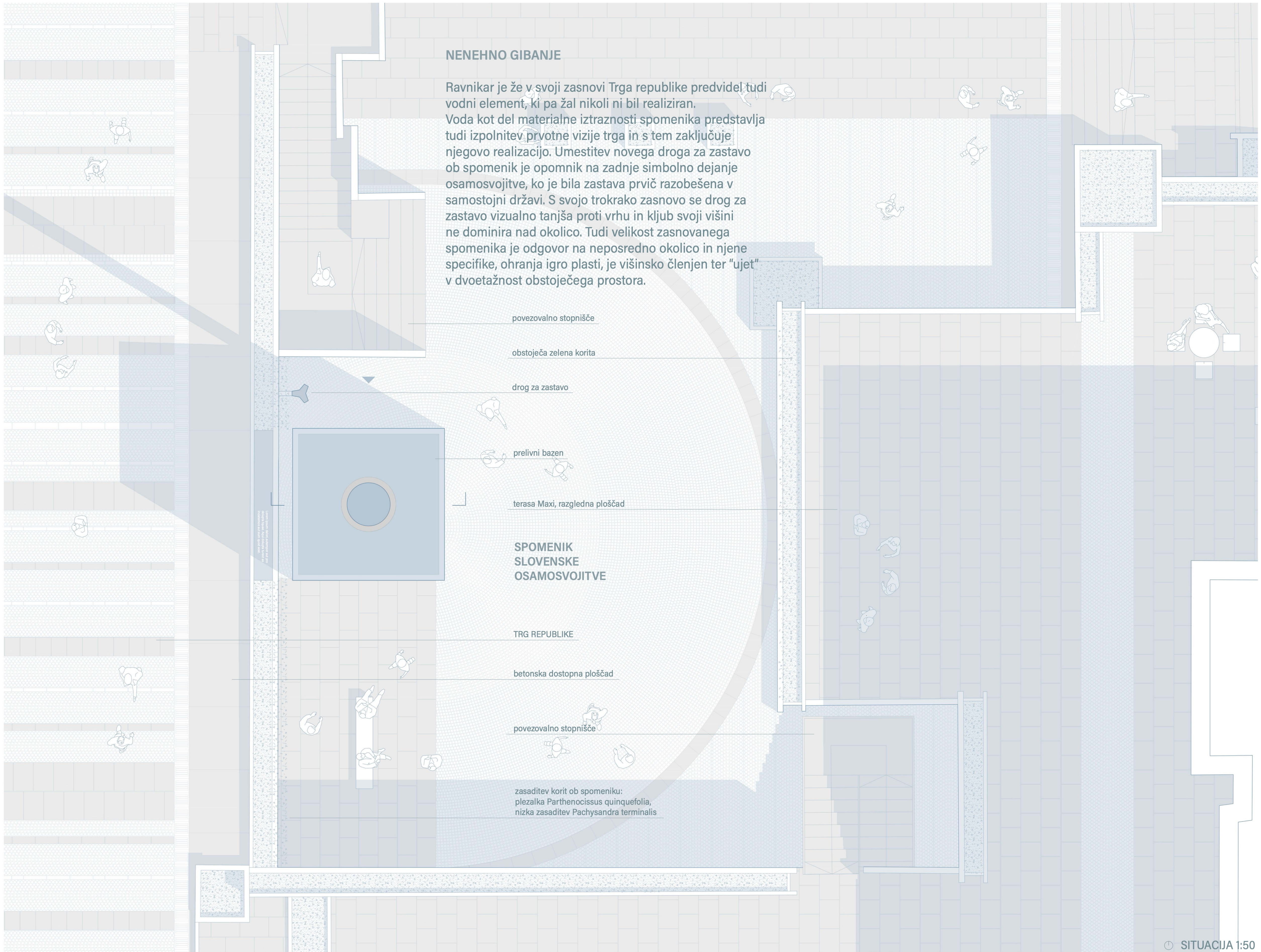
VODA

Voda, kot doslej neuresničen Ravnikarjev element zasnove trga, vnaša časovno in zvočno komponento celostne izkušnje novega spomenika.

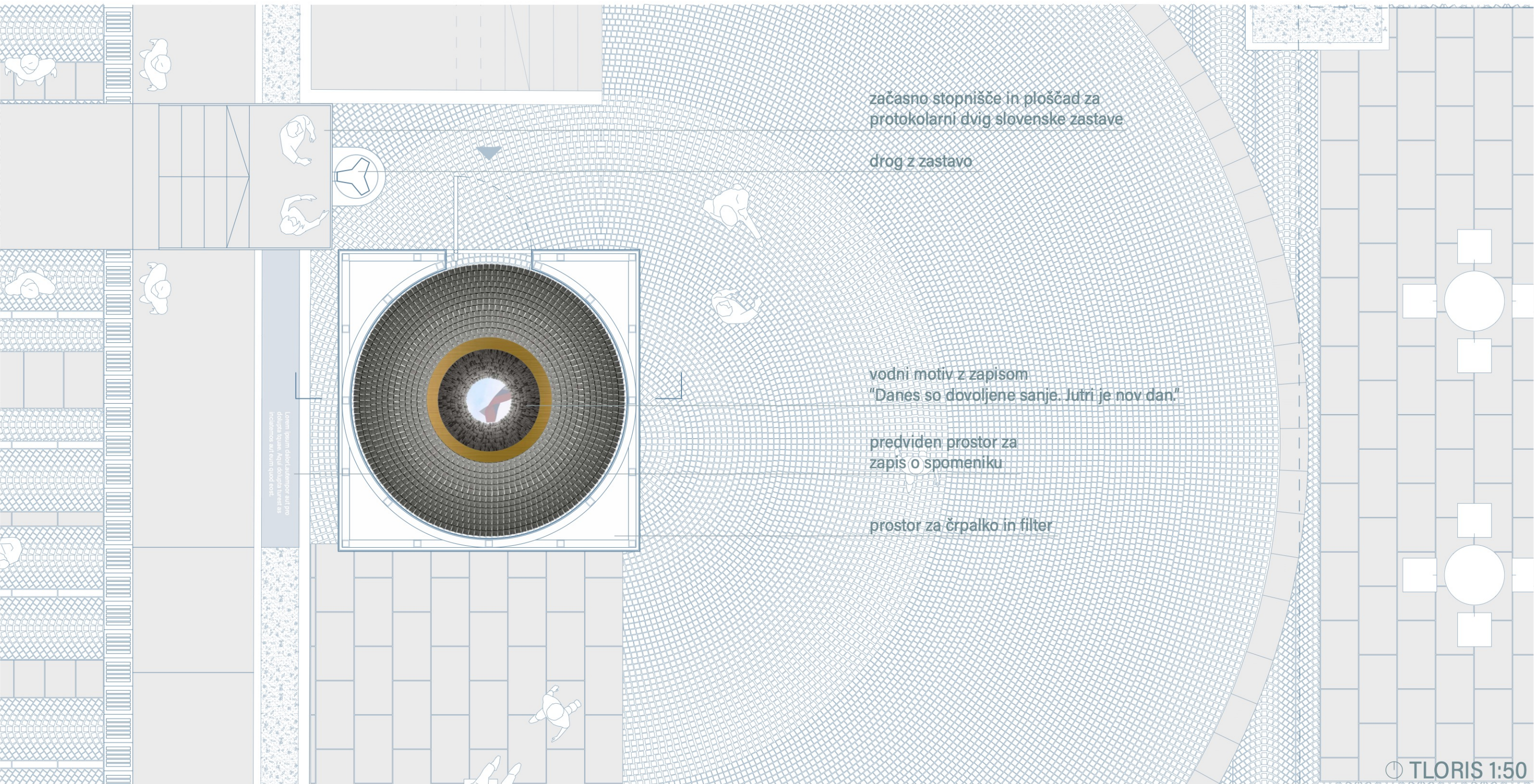
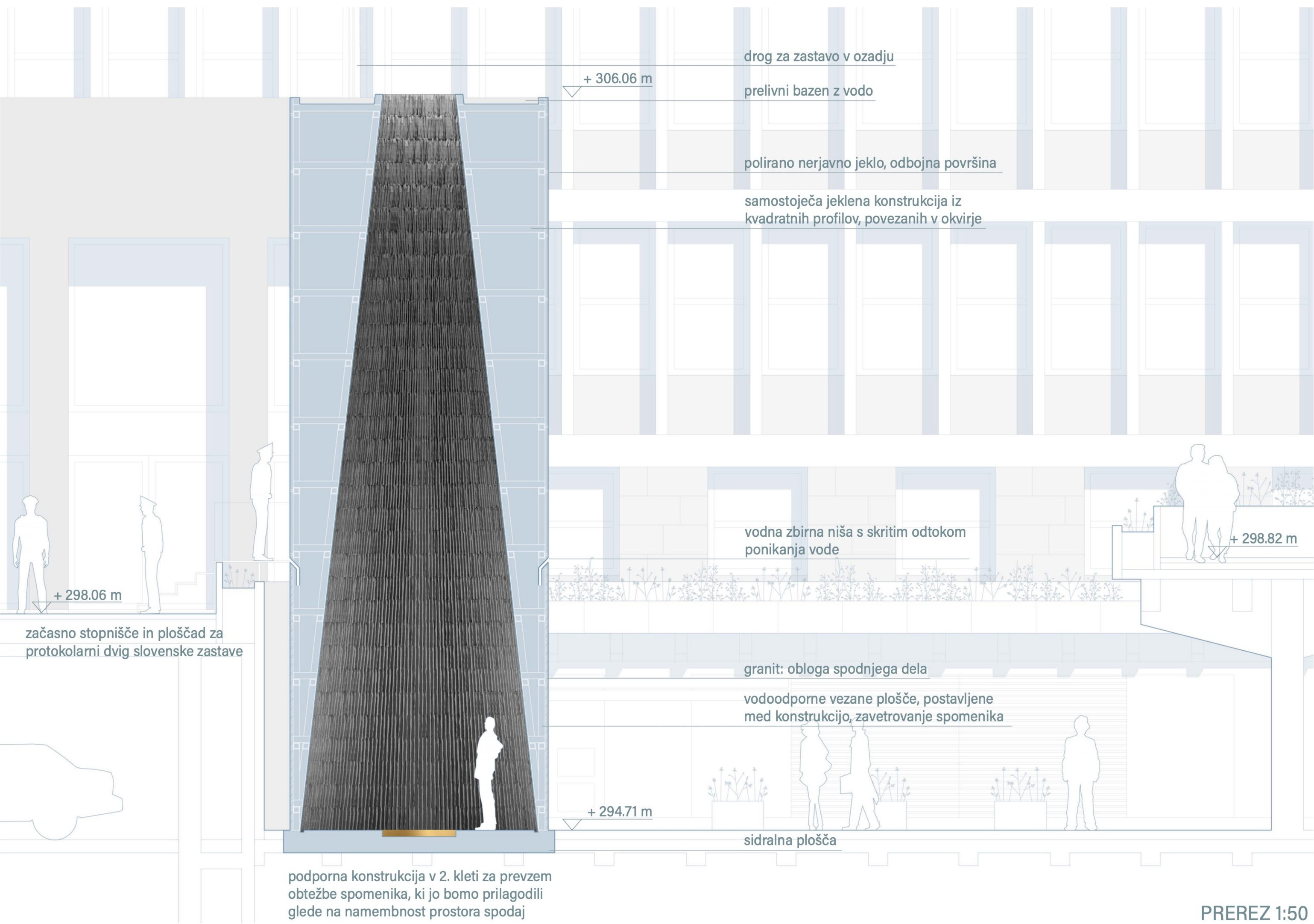
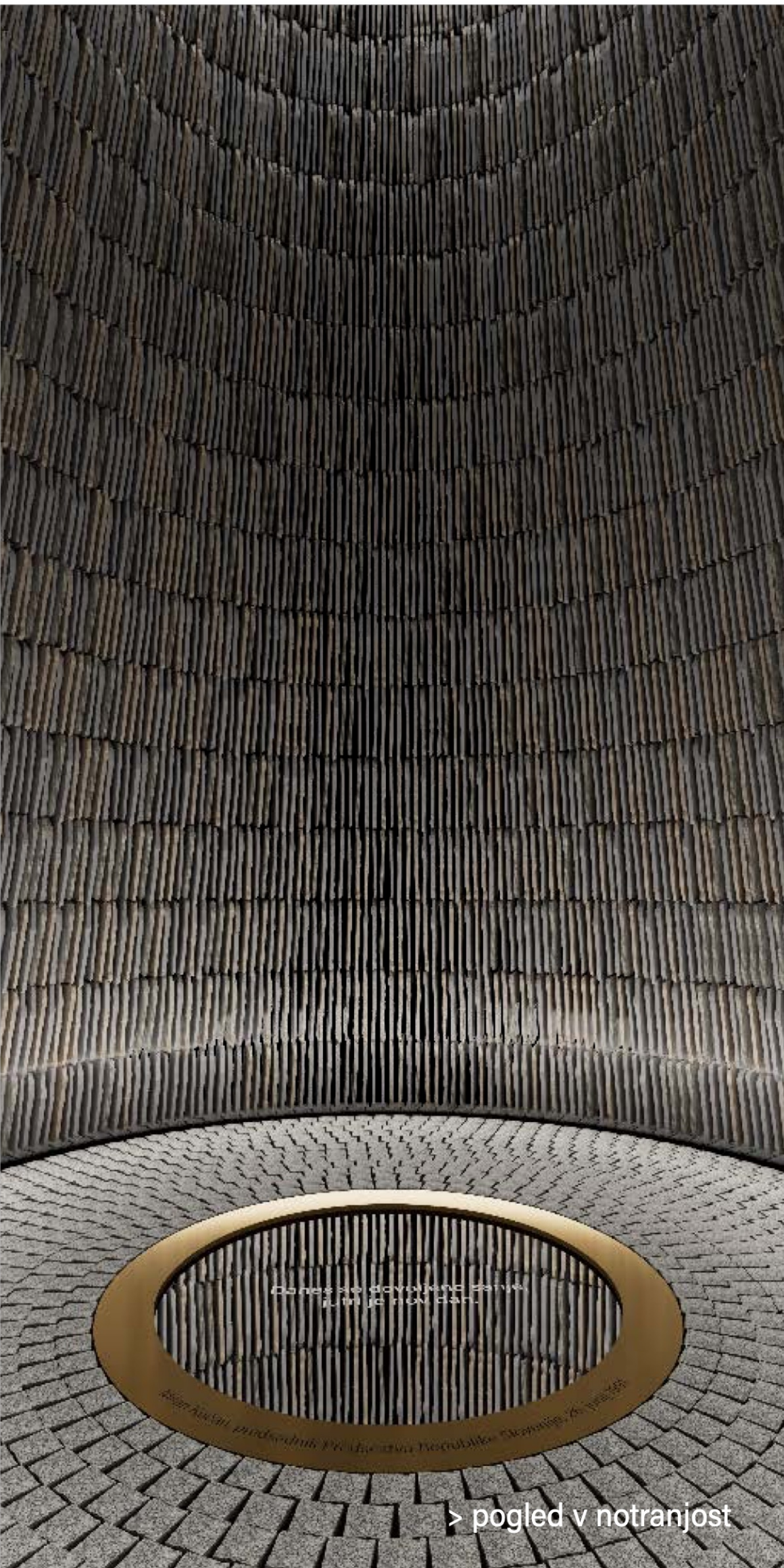

> pogled s severa

Repeticija motiva kamna, ki obdaja plašč notranjosti stožca in se ponovi kot tlak v prostoru, je premišljen ritem, ki ustvarja občutek kontinuitete. Ta ritmična struktura presega zgolj vizualni učinek, vzpostavlja prostorski red, ki obiskovalca subtilno vodi in usmerja njegovo doživljanje. Repeticija deluje kot tihi nosilec pomena – ustvarja napetost med enotnostjo in mnogoterostjo, med stabilnostjo in gibanjem, med individualnim in kolektivnim. Tako kamen postane več kot le material – postane nosilec spomina, strukture in občutka.

ZASNOVA

NOSILNA KONSTRUKCIJA

Spomenik je zasnovan kot kubični volumen nad kletjo, s predvidenimi medprostori za tehnične instalacije. Primarno konstrukcijo tvori jekleno paličje kvadratnih profilov 10 x 10 cm, ki zagotavlja togost, stabilnost in možnost pritrdjevanja oblog. Notranja aluminijasta podkonstrukcija je namenjena montaži kamnite obloge, zunanja vodoodporna plošča pa dopolnjuje zavetrovanje, stabilizira in služi kot nosilna podlaga finalnega ovoja.

OVOJ

Zunanost: spodnji volumen obložen z velikoformatnimi ploščami pohorskega tonalita (deb. 3 cm, skrito pritrjene), zgornji volumen iz nerjavnega jekla, obdelanega s tehniko bazenskih konstrukcij. Polirana površina zagotavlja vodotesnost in enakomeren preliv vode, poševen stik z granitom pa omogoča prelivanje vode v notranjost konstrukcije.

Notranjost: obloga iz manjših kamnitih ploščic iz kamna iz različnih koncev Slovenije (deb. 1-4 cm) v menjajočih se smereh polaganja, ki ustvarja teksturo in senčenje. Tlak iz granitnih kock se nadaljuje iz zunanosti tudi navznoter.

BAZENI IN SVETLOBNA ODPRTINA

Na streho je umeščen prelivni bazen iz poliranega nerjavnega jekla, ki tvori enakomeren vodni film; napajanje in zajem vode sta integrirana v vogale konstrukcije. V spodnjem delu notranjosti je plitev pretočni bazen iz nerjavnega jekla, namenjen recirkulaciji. Okrogla odprtina na vrhu spomenika je brez zasteklitve. Dvignjen rob bazena preprečuje prelitje vode v notranjost.

ZASADITEV

Ozelenitev zidu: *Parthenocissus quinquefolia* – plezavka svobodnega duha, ki samostojno osvaja tretjo dimenzijo. Jesensko obarvanje vnaša sezonsko spremenljivost in občutek naravne rasti. Ozelenitev korit: nizka zasaditev *Pachysandra terminalis* (debelačka).

DROG IN ZASTAVA

Jekleni trokraki drog v višini 24 m je ob vznožju vpet v tla preko nosilne plošče s sidrnimi vijaki ter dodatno stabiliziran s fiksiranjem v zid; prerez se proti vrhu zmanjšuje za uravnoteženo razmerje med maso, togostjo in aerodinamiko. Dimenzioniran je na stalne, spremenljive in občasne obremenitve. Zastava: 4 x 8 m, poliester z gostim tkanjem, UV in vlagoodporen, prilagojen stabilnemu plapolanju.

ZAČASNA PLOŠČAD IN STOPNICE

Dostop do droga je omogočen z začasno kovinsko ploščadjo s stopnicami in zaščitno ograjo, predvideno ob praznikih in servisih. Trajna ploščad ni predvidena zaradi ohranjanja prostorske in vizualne čistosti spomenika.

GRAFIČNO OBLIKOVANJE

Napis 1991 je zreducirana informacija o ključnem dogodku osamosvojitve. Letnica je v kolektivnem spominu dovolj močan simbol, da ne potrebuje natančnejšega datuma. Podrobnejši opis dogodka bo zapisan na plošči ob spomeniku. Napis 1991 s svojo simetrično obliko zavzema osrednje mesto na prelomnici, kjer voda ponikne v notranjost kamnitega monolita. Pomenljivo vznikne nad horizontom in lebdi tik nad vodo.

24 m